

SWEDISH A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SUÉDOIS A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
SUECO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 10 may 2004 (afternoon)

Lundi 10 mai 2004 (après-midi)

Lunes 10 de mayo de 2004 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Skriv en kommentar till antingen 1 (a) eller 1 (b)

1. (a)

Varför tog Stanislaws fästmö sitt liv? Vad vill egentligen kvinnan, fröken Irena?

Hon rycker stilla på axlarna och låter blicken glida ut genom fönstret. Därute är det becksvalt. Hon är en modern kvinna, självförsörjande och ogift.

- 5 Hon har känt den döda fästmön ganska väl. Men hon vet inte vad hon ska svara på Bronislaws fråga. Slutligen frågar hon honom vad han själv tror om kärleken mellan mannen och kvinnan. Är den överhuvudtaget möjlig?

Jag hoppas det, svarar Bronislaw enkelt.

Stanislaw är en mycket nervös människa, säger Irena.

Det vet Bronislaw.

- 10 Han har en kvinnas själ, säger Irena.

- 15 Bronislaw svarar inte. Stanislaw är så känslig och så oerhört begåvad, det är därför han är så olycklig, tillägger hon. Om Stanislaws olyckor vet Bronislaw allt. Han vill få reda på sådant han inte känner till. Han vill veta vad kvinnan är – och vem hon själv tycker sig vara – i kulturen. Han avser inte den döda fästmön och syftar heller inte på Irena. Utan kvinnan¹ *per se*. Irena skrattar och de dricker mer vin. Han ber henne säga vad kärleken är. Då drar Irena ett djupt andetag och funderar länge.

Mannen och kvinnan söker ju varandra, säger hon.

Det är väl oundvikligt, säger hon vidare och skrattar.

Hur börjar kärleken? frågar Bronislaw.

- 20 Blicken är kärlekens föderska, svarar Irena. Sen följer förnimmandet. Huden i handflatan. Sen huden i alla lemmarna. De älskande vill nå längre. Innanför huden. De tränger in i varandra. Inte bara mannen i kvinnan, det vore en felsyn, också kvinnan i mannen. Det är en besatthet, ett vanvett. Det är som att dyka ner i² Morskie Oko efter sin egen spegelbild.

Bronislaw lyssnar med hakan i handflatorna.

- 25 Han känner upprördheten stiga i sig. Detta är det kärlekens vansinne han själv har levt i med Toskia. Irena påminner om henne, kvinnan som Bronislaw nyss har brutit upp från när han lämnade London School of Economics. Irena uttrycker tankar som han själv har tänkt. Dem vill han resa långt för att slippa undan.

- 30 Kärleken vill få oss att smälta samman med den andre, säger Irena. Det gäller för både mannen och kvinnan. Och vattenytan brister och spegelbilden blir otydlig, och man faller mot botten och är nära att drunkna. Kärleken leder till döden. Man får välja vems.

Antingen kärlekens. Eller sin egen.

Hon tystnar.

35 Bronislaw får svårt att andas. Detta är den ohyggliga vägen mot kärleken. Att nå fram skulle vara ett under och mirakel. Likväl måste man ta sig fram mot friheten och kärleken. Mannen genom kvinnan. Kvinnan genom mannen. De förtryckta genom förtryckarna. Allt genom allt. Det beståendes mönster måste skakas om. För kärlekens skull. För frihetens. Därför bröt han upp från Toskia. Smärtan över förlusten skakar honom. Ett uppdrag har lagts på hans axlar: han måste förändra sig själv. Han visste det när han lämnade London.

40 Denna omöjliga förbindelse med Toskia.

Denna kärlekens förtärande plåga.

Han skiljs från Irena och står kvar vid grinden medan hon springer mot huset. Men just när hon ska gå in ändrar hon sig. Hon springer tillbaka mot honom med hastiga steg. Då blir han så rädd att hjärtat börjar bulta.

45 Om hon nu ber honom följa med in i huset kommer han inte att kunna säga nej. Hon lägger båda sina händer över hans på grindstolpen. En liten upprördhet flackar i hennes ögon. För att slippa se den kysser han på nytt hennes hand. Men hon ber honom inte att följa med in. Hon ber honom hälsa Stanislaw att han ska höra av sig.

Om jag ser honom, svarar Bronislaw, det är inte sannolikt.

50 Då bönfaller Irena honom att sända henne ett brev från jordklotets andra sida. Hon samlar på exotiska frimärken. Han lovar och går sin väg. Det har slutat regna och det doftar rent och nytvättat. Han ska sova. Han ska stiga upp tidigt och ta tåget. Han ska packa, han ska resa, han ska glömma.

Han ska vara ensam, och i många år.

Agneta Pleijel, *“Lord Nevermore”*, (2000)

---

¹ Latin för “i sig”

² “Havsögat” på polska. Namnet på en sjö i närheten av Zakopane i Polen där utdraget utspelar sig. En rund och bottenlös sjö som i folktron sägs ha direktförbindelse med havet.

1. (b)

Dom

På förortsbussen efter midnatt.
Livet har satt sig i deras ögon
som det satt sig i mina.
Livet i allas våra medfarna ögon.

5 Så skulle jag självfallet se det
om det var som det borde,
men är det som det borde?
Nej.

Där står jag i den packade gången,
10 en av de trötta i mängden,
och bara tänker “dom”,
livet i deras ögon,
livet i deras ögon!
Dom är knäckta, jag är fri.

15 Många händer håller fast om stången,
min är en. Hand över hand,
mjukt medfaret skinn
– hur kan de understå sig
att dela plats med just min hand?

20 Snart dör vi alla.
Kassar och knän mot mitt knä.
Snart dör vi alla lika.
Vilket skamlöst skavande och gloende,
rock mot rock,
25 station efter station,
utan en min!
Dom är kossor, jag är jag.

Så kränger bussen till.
Jag tappar taget om stången
30 och kastas hjälplöst mellan deras kroppar.
Det går på en sekund,
så är jag där.
Jag kastas.
Dom är klippor, jag ett barn.

35 Snart dör vi alla lika.

Göran Palm, ur: “Världen ser dig” (1964)